

Makói Független Ujság

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztőnk háboruban léte miatt a szerkesztésért felelős:
DR. KISS PÁLMÉ

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2. Telefonszám 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 „ Egy héra 1 „ 20

A kis japán

vajjon jön-e, vagy sem? Ezt számolja az öt ujján az entente. Az izgalom egyre nagyobb, úgy látszik azonban, hogy nemesak az élelmiszerek drágulnak, hanem a japán mentővnek is egyre jobban felmegy az ára. A sárga angolok szoroznak, osztanak, mérnek és számolnak, hogy mit kell kapniok minden egyes katonáért, minden ágyuért és minden muni-ciózás ládáért, amivel az entente lehanyatló csillagának még egy kis fényt tudnak kölcsönözni.

Az adásvételi szerződés még nem kész, de kétségtelen, hogy csak árban van differencia. Japánnak a kínált ár nem elegendő: most akarja egyszer és mindenkorra világhatalmi pozíciójának alapjait megvetni, most akar urrá lenni ázsiában és ezzel a szerződéssel akarja Európát Európába visszaszorítani. Az entente a saját világhatalmi törekvéseit békíti meg, amikor Japánnal lép egyezségre. Ezt jól tudják Londonban, Párisban és Pétervárott és tudják azt is, hogy ez a szerződés lehetetlen és erkölestelen és az európai szabadság és jog gondolatával semmiképpen össze sem fér. Tudják azt is, hogy Japánnal előbb vagy utóbb feltétlenül konfliktusra kerül a sor.

Mindent tudnak és mindennel leszámoltak, csak hogy a pillanatnyi szükségén segítsenek és hogy Németországot megtörjék.

A japán segítség nem döntheti el a háborút és nem változtathatja meg az erőviszonyokat ma már határozottan megadott árnyait a központi hatalmak legyőzhetetlenek és csak az időpont lehet kétséges, amikor ezt a tényt és ezt a fölényt maga az entente is elismerni kénytelen. A japán horda legfeljebb reakciót idézhet elő, még egy világ-részt keverhet bele a világháborúba, végső soron újabb ellenséget szerezhet az ententének: Amerikát, amely kedvetlen izgalommal nézi Japán készülődéseit és nagy hatalmi hóbortjait. Az entente ügyetlen sakkhuzása eldöntheti a játszmát, de az utolsó lépés a miénk és nekünk van türelmünk és erőnk ahhoz, hogy végigjatszuk, még a sárga angolok ellen is.

Az oroszok a Skwa folyó mögé vonulnak vissza

20 tisztt, 4100 fogoly

B u d a p e s t, szeptember 8.

Orosz hadszíntér:

Volhiniai várterületen helyzet tegnap nem változott. Néhány orosz ellentámadás Minszkben összeomlott. Odább délre Podkiamennél és Rodziwilownál kivívott győzelmünk ellenséget kilenven kilométer terjedésű harcra vonulásra kényszerítette Skwa folyó mögé. Csapatunk üldözik. Szereth mellékén elkeseredett harcok folynak. Ellenség Tarnopolnál és Kursownál berendezett hídfő szerű hadállásából tuleróval tör elő. A Tarnopolnál előrenyomuló oroszokat német csapatok ellentámadása visszaverte. Trembowlotól nyugatra és délnyugatra harc még folyik.

Szereth torkolata közelében cs. és kir. csapatok Benigni és Schönburg herceg tábornokok vezérlete alatt rommal vették be ellenségnek Szuparkától északkeletre levő hadállását. 20 orosz tisztt, 4100 főnyi legénységet elfogtak, valamint 7 gépfegyvert zsákmányoltak. Tasilcin mentén működő osztrák-magyar haderőnél nincs újság.

Höfer altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

Az „U. 27“ és egy angol cirkáló elsülyesztése

B e r l i n, szept. 8.

A Wolff-ügynökség jelenti: Egyik tengeralattjáró naszádunk amely az „U. 27.“ tengeralattjáróval a tengeren találkozott, jelenti, hogy az „U. 27.“ augusztus 10 ike körül a Hebridáktól nyugatra egy régibb kis angol cirkálót elsülyesztett. Maga az „U. 27.“ nem tért vissza; minthogy már hosszabb idő óta tengeren van, számolnunk kell azzal, hogy elsülyesztették.

Augusztus 18 án délután 7 óra-kor ismét megtörtént, hogy egy angol személyszállító gőzös ágyúkkal lövöldözött, egy német tengeralattjáró megkísérelte, hogy a Bristol-csatornába érkezett gőzöst figyelmeztető lövéssel megállítsa. A tengerészeti vezérkar főnöke.

Ujra megállott az olasz offenziva

Olasz hadszíntér:

Olaszok tegnapielőtti veresége után csend állott be. Olaszok súlyosan veszteségeket szenvedtek, mint ahogy kezdetben következtetni lehetett. Ugyanis csatátér kitarása alkalmával csapataink csupán Pfamspitzel, Cima Frugurini és Eisenneichkanim előtt több, mint 400 olasz halottat számláltak össze. Olasz hadszíntéren helyzet teljesen változatlan. Doberdó szakaszon csapataink ma

reggel egy, a Karstochlaeche kiugró köze ellen irányított olasz támadást vertek vissza. Vermeglianótól keletre előrejutni igyekvő olasz gyalogságot kézi gránátokkal üztük vissza. Höfer.

Görögország keze meg van kötve

L u z e r n, szept. 8.

A „Corriere della Sera“ levelet közöl athéni levelezőjének, Bitettinek tollából, aki ebben megokolja Görögország semlegesességét. A görög hadsereg legfeljebb 300.000 emberből áll. Arra gondolni, hogy ez a hadsereg Bulgárián keresztül Konstantinápolyba masiროzzon, örülség volna. Még örülni kell, ha Bulgária nem támadja meg Görögországot. Venizelosznak egy ízben mennie kellett, mert 20.000 embert akart küldeni a Dardanellák ellen és a vezérkar kijelentette, hogy nem nélkülözheti ezeket. Ha a négyesszövetségi hatalmak Görögország biztonságát Bulgáriával szemben garantálni akarják, ezt nem venné senki sem komolyan. A balkáni népeknek szomszédaik iránt semmiféle bizalmuk nincs, a nagyhatalmak iránt is csak igen kevés. Amikor az oroszok még a kárpáti szorosokban állottak, amikor a Dardanelle-vállalkozás még nem volt diszkreditálva, amikor Csataldzsa még nem volt úgy megerősítve, meg lehetett volna azt tenni. Ma, még ha akarná is Venizelosz, terve a király és a vezérkar vétóján

hajótörést szenvedne. Neki most más teendője van. Görögország pénzügyei ki vannak merítve, kereskedelme és kereskedelmi flottája le van törve. Görögországnak most legfontosabb kiviteli cikkeit, dohányt és mazsolát kell exportálnia. Ezért van szüksége az angolok barátságára, ezért kötött velük szerződést a hadi dugárukra nézve, amit Gunarisz is megtett volna. Tovább azonban Görögország nem fog menni. A Venizelosz-párti „Patris“ és a németbarát „Embros“ tekintetben teljesen egyetértenek.

Román offenziva Magyarország ellen lehetetlen

F r a n k f u r t, szept. 8.

Románia az entente legutóbbi felszólítását azzal a nyilatkozattal utasította vissza, hogy a magyar erődítések igen erősek és az offenziva szinte lehetetlen, míg ellenben Románia nyitott ország.

Ugyancsak a „Frankfurter Zeitung“ közli: A szerb-bolgár határon Szerbia az ottlevő erődítéseket sietve jókarba helyezte.

Behívták a Svájcban időző románokat

Z ü r i c h, szeptember 8.

A Svájcban tartózkodó összes román tartalékosok behívási parancsot kaptak.

Mit kíván Szerbia?

G e n f, szept. 8.

A „Petit Parisien“ szerbiai beavatott politikai forrásból jelenti: A szerb kormány jegyzéket intézett az entente hatalmaikhoz, amelyben újabb követelésekkel lép fel. A jegyzékben azt követeli, hogy abban az esetben, ha Macedóniát tényleg kénytelen lenne bármely más államnak átadni, akkor a már megállapított rekompenciákon kívül még Dalmáciának és Albánia megfelelő részének átengedését is garantálja számára az entente.

Déli offenzivánk és Görögország

M i l a n o, szeptember 7.

A Corriere della Sera írja, hogy Venizelosz görög miniszterelnök kijelentette, miszerint a Szerbia ellen irányított német, osztrák, magyar támadást Görögország nem tekintheti casus föderisnek. Ez a jelentés különösen azért érdemel figyelmet, mert Bulgáriát, Romániát azzal akarta az ántánt

befolyásolni, hogy hivatkozott görög-szerb szerződésre, mely szerint Görögország azonnal fegyvert fog, ha mi és német szövetségeseink a szerbek ellen offenzívát kezdünk. Az ántánt híre tehát nem igaz, ilyen szerb és görög szerződés nincs.

Hogy értessük meg magunkat az orosz foglyokkal

Kis orosz nyelvtan

Makó, szept. 8

(Folytatás.)

20.	Dvacüj
30.	Tricüj
40.	Szorok
50.	Pjadiszjat
60.	Suzdszjat
70.	Szjemdiszit
80.	Voszmidiszit
90.	Divinaszta
100.	Szto
Borju	Tiljonak
Bika	Bühk
Juh	Afea
Kutya	Szabaka
Ló	Kony
Macska	Koska
Özör	Vol
A legelő	Pasztbise
Legelni	Pasztisz
Fogd be a lovat	Aresztovaj kony
Hol az istráng?	Gdie verovka
Hozd ide az ostort	Denezsi szjuda plet
Gorsan hajts	Gnai szkoro
Lassan hajts	Gnai medlenyüj
Jobbra	Napravo
Balra	Nalievo
Ablak	Akno
Ajtó	Dvjer
Kinyitni az ajtót	Atrküvatj dvjeri
Becsukni az ajtót	Zakrüvatj dvjeri
Csür	Száráj
Épület	Zdanie
Fal	Sztina
Kamra	Kamera
Kamrában	V Kamerje
Kert	Szád
Kémény	Kamin
Kücs	Klucs
Ol	Hliev
Szoba	Kamnata
Tető	Krüsa
Udvar	Dvor
Udvaron	Na Dvorje
Jó	Dobru
Rossz	Plochoj
Nagy	Viliku
Kicsiny	Malü
Sok	Mnogo
Kevés	Malo
Ehes	Galodnü
Szomjas	Zsazsdu
Messze	Daljoküj
Közel	Bliz
Óreg	Sztarüj
Fiatal	Maladoj
Fehér	Bjelüj
Fekete	Csornüj
Kék	Szinüj
Sárga	Zsoltüj
Zöld	Ziljonüj
Vörös	Krasznüj
Csirke	Cüplyonak
Kacsa	Utka
Kakas	Kran
Liba	Guz
Pulyka	Indjuk
Tyuk	Kuricza

Csanádvármegye közigazgatási bizottságának ülése

Alispáni je'entés. — Orosz foglyok alkalmazása. — Idei termés nem kielégítő

Makó, szept. 8.

Csanádvármegye közigazgatási bizottsága e havi rendes ülését ma délelőtt tartotta meg. Hervey István alispán elnöklése alatt. A tárgysorozat legkiemelkedőbb pontja az alispán havi jelentése volt.

A törvényhatósági bizottság aug. 28-án tartott rendkívüli közgyűlésében hozott határozatában kimondja, hogy a vármegye elálatlan fogyasztóinak biztosítása érdekében maga gondoskodik a gabonamennyiség beszerzése iránt s e célból annak megengedését kérte a belügyminisztériumtól, hogy az összeirt je'entkező fogyasztók ellátásának biztosítása céljából, a tartalékmenyiséget is figyelembevéve összesen 10.000 mm. gabona bevásárlását engedélyezze. Ezt megelőzően a m. kir. belügyminisztérium már előzetesen engedélyezte 500 mm. beszerzését. Felhívást intéztem a malmokhoz ajánlat benyújtására, a beszerzendő 10.000 mm. gabona feldolgozása s a fogyasztók ellátása céljából. Az ajánlat benyújtására határidőül szept. hó 5-ike tűzött ki.

Hatóságoknak és egyeseknek égető gondot okoz a tűzifa kérdése. Az árak jóformán 200 al emelkedtek s nincs kilátás árcsökkenésre. A beszerzés már a nyár elején igen sok nehézségekbe ütközött.

Az élelmickek drágulásával lépést tart az ipari cikkek drágulása is, úgy, hogy a társadalom számos rétege az igényeknek leg szigorubb redukálása mellett is alig lesz képes téli kiadásait fedezni. Előrelátható, hogy ez a tél sok tekintetben több gondal és nehézséggel fog járni, mint az előző.

A vármegye területén egyes gazdaságokban alkalmazott orosz hadifoglyok ellen panasz vagy kifogás általában véve nem merült föl, sőt nagyon sok helyütt nagy meglepéssel állapították meg munkájuk eredményes és kielégítő voltát. Makó város területén az elmúlt hó folyamán nem szereztek be hadifoglyokat. A nagylaki járás területén összesen 800 hadifogoly nyert alkalmazást. Ezek közül Nagylakra 400, Csanádpalotára 200, Sajtényra 100 s a Blaskovich uradalomba 100 hadifogoly esett.

A battonyai járás területén 650 orosz hadifogoly dolgozott és es pedig Battonya községnél 200, Beliczay Gézánál 100, Purgly Emilnél 65, Tornya községnél 32, Justh Gyulánál 30, Montag Sándornál 90, Steinberger Mihálynál 30, Heiman Dezsőnél 30, Biró Albertnél 40.

A központi járásban 490 részben szerb internált, részben orosz hadifoglyt alkalmaztak. A püspök-lelei uradalomban 300, Návay Tamás 100, Szekerke Sámuel 30 és

Nagy Varga István 60 orosz hadifogollyal dolgoztatott.

A kovácsházi járás területén 832 hadifogoly dolgoztatására nyert engedélyt. A legtöbb középirtókos alkalmazásba vette őket, azonban ebben a járásban a maximum szám alig haladta meg a 30-40 et. A legtöbb orosz hadifogoly (70) Montag Sándornál dolgozott. Zavarólag hatott az a korlátozó intézkedés, hogy 30 ban állapított meg az alkalmazható orosz hadifoglyok minimuma, úgy hogy az, aki a cséplés befejezésével megelégedett volna, a további munkálatokhoz 10-15 fogollyal, azon kényszerhelyzetbe jutott, hogy vagy lemond valamennyinek alkalmazásáról, amely esetben az elboesátásnak a gazdasága vállalja kárát, vagy tovább tartja mind a harmincat, jóllehet az orosz hadifoglyok élelmezése, eltartása egyébként igen költséges volt.

Hervey alispán összeállította a beérkezett tudósítások alapján Csanádvármegye ez évi gabonaterméséről szóló jelentést. A járásonként és községenként kimutatott természereedmények a következők:

I. Központi járás:

	Buza	Rozs	Árpa	Zab
Apátfalva	75	—	4	9
Ambrozfalva	9	—	9	8
Csanádalbéri	8	—	7	7
Földeák	8	—	7	6
Királyhegyes	9.5	—	4	7
M. csanád	9	—	8	10
Nagyajlath	10	—	9	8
Pitvaros	9	10	6	9
Püspöktele	9	—	—	7

II. Battonyai járás:

Battonya	8	—	10	10
Tornya	4	—	4	5
Kisiratos	9	8	6	9
Kevertes	12	10	10	9
De-háza	9	—	7	10
Mezőhegyes	12	13	13	12

III. Kovácsházi járás:

Mk.-háza	9.50	8.50	10	10
Refk.-háza	10	—	9	8
Végegyháza	8	8	8	10
Mb.-hegyes	10	—	7	9
Nb.-hegyes	8.4	—	9.5	10
Cs.-apáca	9	—	6	6
Kunágota	8	9	4	6
Dombiratos	9	9	10	10

Makón buzából 9 mm., árpából 8 mm., zabból 8 mm. termelt kat. holdankint.

A nagylaki járásból az adatok még nem állanak rendelkezésre.

Makóiak olasz fogságban

Egy őrmester levele.

Makó, szept. 8.

Olasz fogságból ritkán érkezik hír haza Makóra. Ma egy olasz fogságba jutott makói ember, Erdei Ferenc irt levelet az édesanyjának, özv. Erdei Józsefnének. Többen vannak együtt makóiak, 6 július 19-én került fogságba, ahol jól érzik magukat, kapnak enni, inni eleget.

Azt tanulták és azt hallották mindig, hogy milyen gyönyörű szép az olasz ég, milyen szépek Itália tájai. És mégis, — írja Erdei őrmester — messze-messze van egy ország, a szülő hazám az; rá gondolkok, sir a lelkem, a sze-

mem se száraz. Még a nap is meleg ott, itt fázik a lelkem. Édesanyám, de régen öleltem, haza megyek-e tavaszra, mint a golya, annak csak a jó Isten a megmondhatója.

Erdei Ferenc őrmesterrel együtt vannak Páncél Pista, Galamb Samu, B. Szűcs János, Naesa János, Juhász Imre, Apjok Sándor, Szabó Sándor és egy Ménosi nevű. Cimük: Olasz fogly-tábor 5. század, Itália.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Szept. 9. Csütört. Róm. kath. és Protest. Klav. Péter. Görög-orosz aug. 27. Lábér. Nap kel 5 óra 28 perckor, nyugszik 7 óra 25 perckor.

Időjárás. Változékony, hűvös idő várható, több helyütt esővel. Sürgönyprognózis: Változékony, hűvös, sok helyütt csapadék. Déli hőmérséklet 14-6 fok C.

Sebesültek és rokkantak illetménye. Sokszor megtörtént, hogy a felülvizsgálaton illetékekkel ellátottaknak a katonai hatóságok nem tudták kézbesíteni illetékeiket, mert a felülvizsgált vagy hiányosan jelentették be lakhelyüket, vagy pedig lakhelyváltásukról nem értesítették az illetékes hatóságot. Mivel a reklamálás igen sok munkával terhelték meg a parancsnokságokat, a budapesti vegyes felülvizsgáló bizottság felhívja az érdekelteket arra a nyomtatványra, amelyet újabban minden felülvizsgálatra állított kezébe kap a felülvizsgálat napján. Eszerint a sobesülési pótdíjjal vagy rokkantsági nyugdíjjal ellátott legénység illetékeit esek utján kapja az illetékes katonai parancsnokság hadbiztoságától. Ezért igen fontos, hogy levezetlapon pontosan jelentse be az illetékes hadbiztoságnak azt a helyet (nagyobb városokban az utcát, házszámot is), ahol tartózkodni fog. Ilyenkor mindig meg kell említeni az ezred számát és a felülvizsgálás napját.

A magyar rokkantügy szervezése. Klebelsberg Kunó gróf államtitkár, a Csonkított és Bóna Katonákat Gondozó Bizottság ügyvezető alelnöke ezen a címen egy nagyszabású tanulmányt írt. A harcóról csonkán visszatért katonák további életmódjához ad helyes utbaigazítást és felsorolja azokat a helyeket, ahol a csonka katonák elhelyezést nyerhetnek. Melegen karolták fel a rokkantak ügyét a vármegyék és törvényhatósági városok is, ahol rokkantügyi bizottságok alakultak, míg a sok ezer szív- és tüdőbajost, amíg megálapítható lesz, hogy betegsüyük folytán alkalmasak lesznek-e még munkára, a különböző fürdőhelyeken és szanatóriumokban helyezték el.

40 új hadifoglyot adtak ma ki a városházán gazdasági munkára. Noha minden munkaadó a foglyok átvétele alkalmával a bánásmódra, ellátásra stb. vonatkozólag vállalt kötetettségét tudomásul veszi, a mai napon tapasztaltak alapján szükségesnek tart-

Juk egy kis visszaélésnek megemlést. Mai napon ugyanis négy hadifogoly bejött az egyik munkaadótól a városházára, azt a panaszt téve ellene, hogy ólban kellett hálók. Ezeket a foglyokat a hatóság azonnal másnak osztotta ki s remélhetőleg ez a munkaadó, kinek nevét, hogy meg ne szégyenítsük, elhallgatjuk, többé hadifogoly-munkásokhoz nem fog jutni. Bánjunk velük jól, gondoljunk mindig Szibériára.

Makói leány öngyilkossága

A fényképről ismert rá anyja.

Makó, szept. 8.

Annak a szerencsétlenül járt, szegény lánynak hozzátartozói, akinek tragikus végéről legutóbbi számunkban írtunk és akinek holttestét a Marosban megtalálták, végre jelentkeztek.

A leány anyja, Csávási Jánosné, szül. Sentesi Erzsébet már vasárnap kiment a tanyára és csak ma jött be a hetipiacra. Kereste a lányt akit otthon hagyott és minthogy nem találta, elment testvérhúgához, Kiss Józsefnéhez, hátha ott találja meg. Mikor Kiss Józsefnétől megtudta, hogy már napok óta nem volt ott, gyanút fogtak, kérdezősködtek és így vettek tudomást a szomszédoktól a „Makói Független Ujság” tegnapi cikkéről s így arról is, hogy a Marosba fűt ismeretlen leány hullájáról készült fénykép a Hegyi-boit kirakatában megtekinthető. Részletve a félelemtől, szorongó érzések hatása alatt jöttek be a városba. Nem lehet leírni azt a jelenetet, mikor a szegény anyja felismerte a fényképen a leányát.

A rendőrkapitányság előtt aztán előadta, hogy férje Csávási János súlyos betegen a makói kórházban fekszik. Szombaton a lányával heves vitájuk volt arról, hogy az apa halála után mi történjék a hátrahagyott ingó dolgokkal. Az anyja sajnósan megdorgálta lányát, hogy még atyja életében ilyesmikkel foglalkozik. A fiatal, 17 éves hajadon, noha anyja is a jóindulattal és nevelő céllal figyelmeztette eljárása helytelenségére, makacs, dacos természetű s könnyen ingerlékeny lévén, nagyon szívére vette édesanyja dorgálását s úgy látszik ez érlelte meg benne az öngyilkosság gondolatát. Magát a végzetes tettet vasárnap hajította végre, akkor ugyanis, mikor anyja a tanyára ment és őt otthon hagyta azzal, hogy a szőlőből szőlőt hozzon. Vasárnap aztán magához vett két garabolyt, melyek közül az egyik nagynénjének, Kiss Józsefnének volt a tulajdona és eltávozott hazulról. Ezt a két garabolyt találták meg az öngyilkosság tettének színhelyén.

A fényképről, továbbá a leány-nak a rendőrségen őrzött más-helmijáról a szegény anyja a leg-határozottabban felismerte tra-gikus véget ért leányát. A rendő-rség megadta nekik az engedélyt a leány eltemetésére.

A 43-50 éves népfelkelők

Makó, szept. 8.

Az 1915. évi II. törvényeink a népfelkelésről szóló törvényt tudvalevőleg oly irányban módosította, hogy a népfelkelési kötelezettséget 50 éves korhatárig kiterjessze.

A népfelkelésre kötelezettek e törvény két osztályba sorozza. Az első osztályba tartoznak a 18-42 éves, a második osztályba tartoznak a 43-50 éves népfelkelők. A törvény még kimondja, hogy a közös haderő és honvédség ki-egészítésére rendkívül szükség esetében az egész népfelkelés igénybevehető, de hozzátesszi, hogy e célra a népfelkelés második osztályába tartozókat csak kivételesen lehet igénybevenni és hogy ezeket a haderően teljesítendő szolgálatra csak akkor lehet alkalmazni, ha ily szolgálatokra a népfelkelés első osztályába tar-tozók általában már igénybevé-tettek. E szerint tehát a 43-50 éves népfelkelők a hadsereg álománnyában beálló hiányok pótlá-sára és illetőleg haderői szolgálátra csak rendkívüli szükség ese-tében és a fiatalabb korosztályok teljes igénybevétele után fognak alkalmaztatni.

Minthogy azonban előrelátható-lag a népfelkelés második osztá-lyába tartozó 43-50 évesek is előbb-utóbb katonai szolgálatra ki-fognak képeztetni és katonai szolgálatot — ha nem is a haderően — végezni fognak, ennél fogva fél-merült az a kívánság, hogy a ke-reskedők és iparosok lakóhelyük-kün képzettessének ki és a helyi szolgálatot is a lakóhelyükön vé-gezzék. Ez azért szükséges, mert a kereskedők, ha helyben végez katonai szolgálatot, üzletét mégis irányítani tudja.

Egy ily értelmű intézkedésnek nemcsak a bevonuló kereskedőkre nézve van existenciális jelentősé-ge, hanem azonkívül a közzgazda-sági és nemzeti szempontból szin-tén rendkívül fontos, miért is a kereskedelmi és ipari érdekképvise-letek elhatározták, hogy megfe-lelő intézkedések érdekében fel-terjesztésekkel fordulnak a kor-mányhoz.

Gazdák helyzete és a bankok

Makó, szept. 8.

Egy szegedi ujság munkatársa megkérdezte egyik tekintélyes szegedi bank igazgatóját, hogy ezekben a háborús időkben ho-gyan működnek a vidéki bankok. A választ egyik makói bank igazgatója is elolvasta és úgy nyil-atkozott, hogy az abban foglal-tak teljes egészében alkalmaz-hatók a makói bankok és a ma-kói gazdák helyzetére is s így érdeklődésre tarthat számot a nyilatkozat:

— Semmi okunk a panaszko-dásra. — Sokkal jobban megy a vidéki pénzüzetek sorsa, mint a háboru kitérését megelőző hóna-pokban.

Legfőbb változás az, hogy a

rendes hitelüzletünk ugyszólván megszűnt. A mi vidékünkön any-nyi a pénz, mint soha azelőtt. A kisgazdák nem szorulnak a bank-hitelre. Akik eddig adósként szerepeltek a könyveinkben, most átjutottak a hitelezők listájába. Eddig váltójuk volt a bankban, most betétjük van. Bőven akad még eldugott pénz a szalmazsák-ban és a ládafiában, de azért a háboru alatt szerzett vagyonból lassan-lassan a bankokba és a ta-karékpéztárakba is jut betét. Talán a határszéli megyék kivételé-vel az egész országban soha nem remélt vagyonosodást mutat a gazdák helyzete. Nálunk is a nagy drágaság, mint mindenütt az országban, de a kisgazda azt sokkal kevésbé érzi, mint a pol-gárember. Az öreg gazda felesé-gével, leányaival, menyeeivel majd-nem úgy megdolgozta most is a földet, mint amikor a fiait itthon voltak

A termés is jó volt. A felét el-tette a gazdas maga és családja életfentartására, a többi pedig értékesítette és háromszorannyi pénzt is látott, mint máskor, leg-jobb termés idején.

A birtokos különben is csak akkor megy a bankba hitelért, a mikor földet vagy házat vásárol. Ennek pedig még nem érkezett el az ideje. Azt mondja a gazda, hogy vár vele, míg a fiuk haza-jönnék. Addig gyűjti rá a pénzt és beéri azzal a csendes örömmel, hogy „kinéz” a határban egy-két szép darab földet, ami közt válo-gathatnak majd a fiuk, ha meg-ternek majd a háborúból.

SZÍNHÁZ

MŰSOR:

Csütörtökön A KÉT JÓMADÁR operett.

Pénteken nincs előadás.

Szombaton Radó Nelly, Se-bestyén Irma, Kisházy Sári, Záray Gizi felléptével BAJOS ISMERETLEN nagy operette.

Vasárnap délután olesó hely-árrakkal Radó Nelly és Se-bestyén Irma felléptével SZIBILL (vagy az orosz testőrtiszt szökése) nagy operett.

* A két jómadár. Ma este ne-gyedyszer kerül színre az a rend-kívül mulatságos vig operett. Kö-zönségünk körében ezutal is nagy az érdeklődés az előadás iránt.

* A bájos ismeretlen. Ezt a nagyhatásu operettet mutatják be legközelebb színészeink. A dara-bot most is nap-nap után adják a budapesti Király-színházban, és eddig több mint 50 előadást ért el. „A bájos ismeretlen”-ben fel-lép mind az öt primadonna.

* Vasárnapi előadások. Vasár-nap délután olesó helyárrakkal a két új primadonna: Radó Nelly és Sebestyén Irma felléptével „Szibill” vagy a szökevény orosz testőrtiszt című nagy operett ke-rül színre, míg vasárnap este bér-letszünetben másodsor adják a „Bajos ismeretlen” nagyhatásu új operettet. Ezen előadásokra pénteken is egész napon át lehet je-gyeket előre váltani a színház nappali pénztáránál.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei.

(984)

105. fejezet.

A lélekkufarok.

Turbányit meglátva, mindjárt tudta, hányat ütött az óra. Sike-rült neki egy megvesztegetett rendőr segítségével levelet kiesem-pészni öccsének, Gusztinak, aki aztán nem is volt rest és addig lótot-futott, fáradott, míg végre ügyének meg tudta nyerni Tur-bányi képviselőt.

Gusztinak ez könnyen sikerült. Ő maga mint szobrász növendék, felül állott minden gyanunak. Ügyének sikerült megnyerni egy pár művészt, kik ajánló leveleket adtak neki Turbányihoz.

A hatalmas képviselő magáérvá tette az ügyet — és busás hono-rárium reményében elment a ka-pitánysághoz latba vetni befolyá-sát Tenger Mihály érdekében.

A kapitány így szólt a vádlott-hoz:

— A képviselő ur meggyőzött engem az ön ártatlanságáról! En-tehát beszüntetem ön ellen a viz-szálatot és szabadon bocsátom önt! Mehe!

Örömsugár villant meg Tenger Mihály arcán. Legelőször is jó Gusztin öccsére gondolt, ki ügyé-ben ily sikeresen fáradozott; má-sodik sorban pedig elképzelné igyekezett magában, hogy ugyan mennyi tiszteletdíjat fog azért kérni a képviselő-ügyvéd? Mert azt csak el lehet képzelni, hogy merő jogérzetből vagy embersze-retetből nem vállalta magára a közbenjáró szerepét.

Tenger Mihály a kapitány ki-jelentését meghajlással vette tu-domásul.

— Köszönöm, kapitány ur!

— Ne nekem köszönje, hanem a képviselő urnak!

Tenger Mihály az utóbbi felé is meghajtotta magát, A képví-selő fölemelkedett s kezét nyuj-totta Bordásnak.

— Isten önnel, kapitány ur! Fogadja elismerésemet!

Leereszkedőleg rázta meg a ke-pitány kezét.

(Folyt. köv.)

Allítsa meg

a rikkancsot és kérjen tőle egy „Makói Független Ujság”-ot, megtalálja benne smireszük-sége van.

Marhákat, vágókat, fias tehenet, ökröt, tinót, csikót és üszöket vásárol SEMANN JÓZSEF, értekezhetni Iritz Miksánál.

